

VENDIM
Nr. 8, datë 26.2.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedjakryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
-----------------	----------	---	---

Sokol Berberi	anëtar i	“	“
---------------	----------	---	---

Vitore Tusha	anëtare e	“	“
--------------	-----------	---	---

Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
----------------	-----------	---	---

Gani Dizdari	anëtar i	“	“
--------------	----------	---	---

Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
---------------	----------	---	---

Fatos Lulo	anëtar i	“	“
------------	----------	---	---

Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
--------------	----------	---	---

me sekretare Edmira Babaj, në datën 2.7.2015 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 35/3 Akti, që i përket:

KËRKUES: Hysni Çoçka

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 381, datë 12.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 138, datë 13.2.2013 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2013-1013, datë 19.7.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 29, 41, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6 dhe 7 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fatmir Hoxha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi Hysni Çoçka është hetuar dhe gjykuar në gjendje të lirë për akuzën e kryerjes së veprës penale ushtarake “Shpërdorimi i detyrës” kryer nga kuadri komandues, në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 70/2 dhe 2 të Kodit Penal Ushtarak (KPU) dhe neni 25 i Kodit Penal (KP).

2. Pas përfundimit të gjykimit të çështjes në ngarkim të kërkesit dhe 29 të gjykuarve të tjerë, me vendimin nr. 381, datë 12.3.2012, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur: “*Deklarimin fajtor të të pandeburit Hysni Çoçka për kryerjen e veprës penale ushtarake “Shpërdorimi i detyrës”, kryer nga kuadri komandues, parashikuar nga neni 70/2 i KPU-së dhe dënimin e tij me 3 vjet burgim.... Bashkë me dënimin kryesor, bazuar në nenet 8/1 dhe 13 të KPU-së dhe nenin 35 të KP-së, për të pandeburin Hysni Çoçka të jepet si dënim plotësues “Ndalimi i së drejtës për të ushtruar një detyrë shtetërore”, për një periudhë prej 1 viti.”.*

3. Me vendimin nr. 138, datë 13.2.2013, Gjykata e Apelit Tiranë ka lënë në fuqi vendimin nr. 381, datë 12.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë për sa i përket kërkesit.

4. Me vendimin nr. 00-2013-1013, datë 19.7.2013, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi ka vendosur mospranimin e rekurseve të paraqitura nga Prokurori pranë Prokurorisë së Apelit Tiranë dhe 18 prej të gjykuarve, ku nuk përfshihet kërkesi Hysni Çoçka.

II

5. **Kërkuesi Hysni Çoçka** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) për shfuqizimin e vendimeve objekt kërkese, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur këto pretendime për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor:

5.1. Është cenuar *parimi i barazisë së armëve*, pasi gjykatat nuk kanë lejuar marrjen e provave të kërkuara, të cilat kanë qenë thelbësore për procesin, si dhe nuk kanë lejuar riekspertimin tekniko-ushtarak. Vendimet e gjykatave janë mbështetur në prova të marra në mënyrë jo të ligjshme.

5.2. Është cenuar *parimi i arsytimit të vendimeve gjyqësore*. Vendimet janë të paarsyetuara dhe alogjike lidhur me përjashtimin e provave të paraqitura gjatë gjykimit. Gjykatat janë kontradiktore në arsyetimin e vendimeve të tyre, duke mbajtur qëndrime të dyfishta dhe duke përdorur dy standarde për të njëjtin arsyetim. Ato kanë dhënë arsyeime të ndryshme lidhur me argumentet për përgjegjësinë penale të të pandehurit.

5.3. Është cenuar *e drejta e aksesit* në Gjykatën e Lartë, pasi edhe pse rekursi përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), Kolegji Penal vendosi mospranimin e tij për shqyrtim në seancë gjyqësore.

6. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, paraqiti prapësime me shkrim, duke argumentuar:

6.1. Kërkuesi nuk legjitimohet për pretendimet e parashtruara prej tij, pasi ato nuk janë ngritur më parë në Gjykatën e Lartë. Ai nuk ka shteruar mjetet ligjore në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

6.2. Nga përmbajtja e vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nuk rezulton që kërkuesi të këtë ushtruar rekurs dhe emri i tij nuk pasqyrohet në dispozitivin e atij vendimi. Po ashtu edhe prokurori në rekursin e tij nuk është shprehur lidhur me kërkuesin dhe disa të gjykuar të tjerë, sepse në lidhje me ta ka qenë dakord me vendimin e Gjykatës së Apelit.

6.3. Edhe pse kërkuesi ka paraqitur bashkëlidhur kërkesës një kopje të rekursit me të cilin pretendon se i është drejtuar Gjykatës së Lartë, ky dokument nuk dihet se kur është bërë dhe nuk vërteton se realisht ai e ka depozituar atë në gjykatë brenda afatit ligjor. Shënimi që gjendet në rekurs nuk të lë të kuptosh se te cili punonjës i sekretarisë së gjykatës është dorëzuar dhe në cilën datë është marrë në dorëzim zyrtarisht.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesës

7. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, ka ngritur pretendime lidhur me legjitimitimin e kërkesës. Sipas këtij subjekti kërkuesi nuk ka shteruar mjetet ligjore në dispozicion, pasi pretendimet e paraqitura në kërkesë nuk janë ngritur më parë në Gjykatën e Lartë. Nga përmbajtja e vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nuk rezulton që kërkuesi të këtë ushtruar rekurs dhe emri i tij nuk pasqyrohet në dispozitivin e atij vendimi.

8. Gjykata vëren se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, pasi ai është një nga subjektet që mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues në bazë të nenit 134/1/g të Kushtetutës. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 2-vjeçar që ka parashikuar neni 30/2 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

9. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* Gjykata ka theksuar se bazuar në nenin 131/f të Kushtetutës ajo vendos për gjykimin përfundimtar të ankesave të individit për shkeljen e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi ai të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e kësaj të drejte. Gjykata ka theksuar se juridiksioni kushtetues për shkeljen e së drejtës themelore për një proces të rregullt bëhet i mundur kur kërkuesi shteron mjetet e ankimit pranë

gjykatave të sistemit gjyqësor, çka nënkupton që kërkuksi duhet t'i shfrytëzojë, në shkallët e sistemit gjyqësor, të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të së drejtës së pretenduar. Mjetet ligjore konsiderohen të shteruara kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimin nr. 48, datë 6.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Kontrolli i ushtruar nga Gjykata në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës është një kontroll subsidiar, që do të thotë se individit duhet t'i ketë shtetur mjetet dhe rrugët e tjera ligjore përpara se t'i drejtohet asaj. Duke qenë se mbrojtja kushtetuese ka një funksion subsidiar, ajo mund të kërkohej vetëm për një vendim përfundimtar, të çfarëdolloj forme, që përmbyll procesin gjyqësor dhe pretendimet për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor mund të ngrihen në Gjykatë vetëm pasi të shterohen të gjitha mjetet ligjore të ofruara nga sistemi i brendshëm (*shih vendimin nr. 48, datë 6.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Bazuar në sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i subjektit të interesuar se kërkuksi nuk ka shtetur mjetet ligjore në dispozicion është i pabazuar. Nga materialet e kësaj çështjeje, siç do të arsyetohet në vijim në vendim, rezulton se kërkuksi ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë, ku ka ngritur edhe pretendimet e tij lidhur me procesin penal të zhvilluar në gjykatat e faktit. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuksi legjitimohet t'i drejtohet asaj në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës.

B. Për thelbin e pretendimeve

12. Kërkuksi ka pretenduar para Gjykatës se procesi gjyqësor i kundërshtuar nuk ka respektuar kërkesat e një procesi të rregullt në drejtim të parimit të barazisë së armëve, parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, si dhe respektimit të së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë.

13. Gjykata ka theksuar se kontrolli i kushtetutshmërisë së një vendimi gjyqësor vlerësohet në një kontekst të caktuar faktesh që lidhen me të drejtën për proces të rregullt ligjor. Rastet që i paraqiten Gjykatës mbi bazën e ankimit të individëve, duhet të shqyrtohen domosdoshmërisht në bazë të provueshmërisë së fakteve të dhëna. Marrja e vendimit për çështje kushtetuese kondicionohet nga përcaktimi i fakteve kushtetuese, mbi bazën e të cilave vlerësohet respektimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Përderisa Gjykata Kushtetuese ka autoritetin për të vendosur përfundimisht për çështje të kushtetutshmërisë së procesit gjyqësor, ajo nuk mund ta ushtrojë këtë kompetencë pa analizuar faktet e natyrës kushtetuese (*shih vendimin nr. 5, datë 2.3.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata, referuar përmbajtjes së vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nr. 00-2013-1013, datë 19.7.2013, vëren se në të janë pasqyruar palët në proces, disponimet e gjykatave më të ulëta, subjektet që kanë paraqitur rekurs, si dhe shkaqet e parashtruara në rekurset respektive, por nuk rezulton nëse kërkuksi ka paraqitur rekurs kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë. Ndërkohë, kërkuksi ka paraqitur para Gjykatës një dokument, i cili titullohet "Rekurs shtesë", i datës 11.3.2013, dhe mban vulën e Gjykatës së Lartë nr. H-18 prot., datë 11.3.2013.

15. Për efekt të këtij gjykimi Gjykata u është drejtuar gjykatave të tria shkallëve të gjykimit për kërkim informacioni. Sipas shkresës nr. 5199/1, datë 30.4.2015 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë nga kontrolli i ushtruar në librat e regjistrimit të rekurseve dhe dosjes penale nr. 381, datë 12.3.2012 nuk figuron të ketë rekurs dhe shtesë rekursi të paraqitur nga shtetasi Hysni Çoçka. Sipas shkresës nr. 1972, datë 14.5.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë, pranë kësaj gjykate nuk është depozituar rekurs apo shtesë rekursi nga kërkuksi, kurse sipas shkresës nr. 210/1, datë 19.5.2015 të kancelarit të Gjykatës së Lartë, shtesa e rekursit penal e protokolluar pranë Gjykatës së Lartë me nr. H-18 prot., datë 11.3.2013 i është kthyer të dënuarit Hysni Çoçka në institucionin ku ai ishte duke vuajtur dënimin, duke e vënë në dijeni se rekursi duhet të depozitohet në gjykatën që ka dhënë vendimin.

16. Gjykata, bazuar në materialet e dosjes gjyqësore, vëren, gjithashtu, se kërkuksi ka depozituar në Gjykatën e Lartë edhe kërkesën nr. H-10 prot., datë 15.2.2013, me objekt pezullimin e

ekzekutimit të vendimeve nr. 138, datë 13.2.2013 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr. 381, datë 12.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Me urdhrin nr. 22, datë 7.5.2013 të Kryetarit të Gjykatës së Lartë është vendosur rrëzimi i kërkesës për pezullim dhe në përmbajtje të këtij urdhri rezultoi i pasqyruar fakti i depozitimit të rekursit penal nga kërkuesi.

17. Për efekt të provueshmërisë së fakteve, të cilat janë përcaktuese për marrjen e një vendimi të drejtë nga ana e Gjykatës, ajo mund të bazohet në çdo lloj mjeti të lejuar nga ligji procedural. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se vetëm fakti i pasqyrimin të ekzistencës së rekursit në urdhrin e Kryetarit të Gjykatës së Lartë, është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se kërkuesi ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë.

18. Në nenin 42/2 të Kushtetutës parashikohet se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetuese dhe ligjore, ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë, për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Në rast se mohohet kjo e drejtë procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimin nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Megjithatë, Gjykata ka vlerësuar se, bazuar në natyrën e gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta. Ndërsa gjykimi kushtetues synon të vlerësojë nëse procesi, si i tërë, ka qenë i rregullt, duke u ndalur në ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të palëve në proces. Gjykata investohet vetëm nëse konstaton shkelje të parimeve të procesit të rregullt ligjor dhe nëse këto shkelje nuk janë konstatuar e riparuar nga Gjykata e Lartë, pasi një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimin nr. 3, datë 26.1.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se i takon Gjykatës së Lartë të marrë në shqyrtim pretendimet e ngritura në rekursin e paraqitur nga kërkuesi Hysni Çoçka përpara se të vihet në lëvizje gjykimi kushtetues. E drejta e ankimit, ashtu si edhe ajo e aksesit në gjykatë nuk mund t'i cenohen kërkuetit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtaritë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimin nr. 32, datë 22.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret edhe pse kërkuesi ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë, brenda afatit ligjor 30-ditor të parashikuar në nenin 435/1 të KPP-së, për shkak të defekteve në sistem dhe në veprimtarinë e administratës së Gjykatës së Lartë atij i është mohuar e drejta e aksesit si pasojë e moshqyrtimit të tij së bashku me rekursin e të pandehurve të tjerë në dosjen penale nr. 381, datë 12.3.2012. Gjykata vëren se sipas nenit 407/5 të

KPP-së kur ankimi bëhet në gjykatën jokompetente, ajo ia dërgon aktet gjykatës kompetente. Në përputhje me këtë dispozitë Gjykata e Lartë kishte detyrimin që t'ia dërgonte rekursin gjykatës kompetente për efekt të regjistrimit dhe komunikimit të tij.

21. Në përfundim, Gjykata konstaton cenimin e së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë, si një nga elementet e së drejtës për një proces të rregullt ligjor të sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Konstatimin e cenimit të së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë.
- Rrëzimin e kërkesës për pretendimet e tjera.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Gani Dizdari,
Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Fatmir Hoxha
Anëtarë kundër: Fatos Lulo, Besnik Imeraj